

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelj
in praznikov.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po
pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO:
SIMON GREGORČIČEVA ULICA STEV. 13.
TELEFON STEV. 552.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisanim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnežem ček. uradu štev. 13.533.

Odločilno dejstvo.

Da je kapitalizem v produktivnem
oziru dostikrat zelo pozitiven, je brez
dvoma. Prav tako pa je sigurno, da dose-
ga kapitalizem le prebogost svoje pro-
dukcijske uspehe samo vsled svoje brez-
obzirnosti, ki se ne ustraši najbolj očit-
nega socialnega zločina. V evropskih
kolonijah se gode v tem oziru prave or-
gije.

Problem je zato v dejstvu, da ni treba,
da bi bil kapitalizem absolutno slab, da
pa so tisto gotovo absolutno zlo njegovi
izrodki. Ker gre razvoj le v etapah in
ker tudi z revolucijo ni mogoče doseči
nakrat popolnega uresničenja ideala, za-
to je naloga politike zaenkrat le v tem,
da onemogoči vse izrodke kapitalizma
in da pri tem skuša ustvariti nov sistem,
ki bo v vsakem oziru pomenil v primeri
s sedanjim kapitalističnim sistemom na-
predek. Kdor bi skušal doseči kaj več,
ta strelja tako zelo preko cilja, da bo
sploh brez vsakega uspeha.

Ni verjetno, da bi se meščanski sloji
mogli uspešno boriti s kapitalističnimi
izrodki. Na eni strani je meščanski raz-
red premalo številčen, na drugi pa je v
preveliki odvisnosti od kapitalizma in
zato tudi preveč v njegovi ideologiji, da
bi mogel hoteti odločen boj s kapitaliz-
mom. Vrh tega pa meščanstvo tudi od
kapitalizma najmanj trpi, ker ni toliko
predmet kapitalistične eksploatacije, ko
pa posrednik in pomagač eksploatacije.

Direktno pa zadeva kapitalistična
eksploatacija delavski razred, v prvi
vrsti fabrični delavstvo, ki občuti vsa
bremena kapitalistične brezobzirne eks-
ploatacije na lastni koži.

To fabrično delavstvo tudi jasno čuti
in zato je že desetletja v najodločnejši
borbi ne samo proti izrodkom kapita-
listične eksploatacije, temveč tudi proti
kapitalizmu samemu. Kljub vsej svoji
nadštevilčnosti in kljub svoji sijajni or-
ganizaciji pa je delavstvo doživelo v bo-
ju s kapitalizmom vedno neuspeh. Za
časa svetovne vojne so morale po vrsti
vse socialne demokracije iti v eno fron-
to z nacionalističnim meščanstvom in
celo v Rusiji se kljub vsej diktaturi pro-
letariata končuje vsaka faza boja za go-
spodarsko obnovo dežele s koncesijami
kapitalističnemu gospodarstvu.

Vzrok tega neuspeha je čisto jasen.
Kakor je fabrično delavstvo številčno nad
kapitalisti, tako pa je v manjšini proti
kmetkemu razredu. Vsi poizkusi so-
cialističnih delavskih organizacij, da bi
pridobili za sebe kmetijski stan, so se do-
sedaj redno ponesrečili, ker so fabrične
razmere za kmeta nesprejemljive in ker
se socialistični voditelji niso znali po-
vzpeti do tega, da bi videli v kmetkem
pokretu, če ne že nadmočnega, potem
pa vsaj enakovreden pokret. Zato je
morala propasti diktatura proletariata,
ker ni doživela sankcije kmeta.

Boj proti izrodkom kapitalizma more
zato postati uspešen le, če se borita de-
lavski in kmetijski razred skupno, če je
doseženo med njima soglasje. Nikakor
ne trdimo, da bi oba imela čisto iste in-
terese. Je to nemogoče že vsled tega,
ker hoče fabrični delavec cene kmetijske
pridelke in dobro ceno za industrijske
izdelke, dočim hoče kmet ravno obratno.
Toda to nasprotje je mogoče potem kom-
promisa med produktivnim in konsum-
nim združništvom likvidirati.

Na drugi strani pa imata oba ta stano-
va velikanski skupen interes glede pla-
čevanja dela. Oba stanova sta življen-
sko interesirana na tem, da je pošteno
delo tudi pošteno plačano in da se neha
z brezvestno eksploatacijo dela. In kar
je najbolj odločilno, je to, da sta oba

Seja vlade.

INTRIGANTI POSTAVLJENI NA LAŽ.

Beograd, 6. oktobra. Včeraj dopoldne
se je vršila seja ministrskega sveta. Po-
sebnost je bila seja vsled izjav mi-
nistra Ninčiča in pisma dr. Vase Jova-
novića. Dr. Ninčič je izjavil, da absolut-
no ne odgovarja resnici, da bi se St.
Radić v Ženevi glede Macedonije ne-
korektno izjavil. Tudi drugače ni mo-

goče St. Radiću prav ničesar očitati. Dr.
Vasa Jovanović pa izjavlja v pismu, da
ni on nikdar ničesar očitil St. Radiću
glede njegovih izjav o Macedoniji in da
je zato tudi brezpredmetno govorjenje
o njegovi tozadevni interpelaciji. Intri-
ga nasprotnikov sporazuma je torej do-
cela propadla.

Intrige samostojnih demokratov brezuspešne.

Beograd, 6. oktobra. Samostojni demo-
krati nadaljujejo z intrigami in širijo
vesti, da g. Pašić noče g. St. Radića spre-
jeti v vlado za podpredsednika. Povrhu
pa še trdijo, da se radikali okoli Ljube
Jovanovića že pripravljajo na akcijo, da
bi Pašića zamenjal v vladi Lj. Jovano-
vić in da bi v novo vlado vstopil tudi
St. Radić kot podpredsednik.

Naš dopisnik se je informiral pri
mnogih uglednih radikalih, ki so brez
izjeme izjavili, da so vse te vesti popol-
noma izmišljene in proračunjene samo
v to, da bi povzročile med radikali med-
sebojno nezaupanje in animoznost. Ka-

kor čujemo iz okolice Ljube Jovanovića,
je slednji s situacijo popolnoma zadovo-
ljen. To je tudi povsem razumljivo, ker
je vendar znano, da je bil Jovanović
vedno za sporazumno politiko med jugo-
slavskimi plemeni. Treba še pripomi-
niti, da g. Ljuba Jovanović sploh ni v
Beogradu, marveč se nahaja v Dalma-
ciji. Njegovo zdravstveno stanje ni ugod-
no in čeprav praznuje svojo krstno sla-
vo, ni mogel posetiti svoje družine.

Intrige proti sporazumu so se sicer
malo povečale, toda jasno je, da ne bo-
do imele nobenega vpliva na jesensko
zasedanje skupščine.

Pašićev in Radićev prihod v Beograd.

Beograd, 6. oktobra. Vse pričakuje
povratka Nikole Pašića. Vsled njegove
dolge odsotnosti je ostalo vse polno
vprašanj neresenih in vlada ni mogla
niti pripraviti zadostnega materiala za
skupščino, ker se je čakalo na odločitev
Pašića.

Kakor poroča železniški minister Ra-
dojević iz Monte Carla, se vrne Pašić
dne 8. t. m. Verjetno pa je, da se vrne
Pašić dan prej ali kasneje. Radojević
je predložil Pašiću tudi načrt ministra
Krajača glede udeležbe naše države na
razstavi v Filadelfiji. Načrt je Pašić
odobril.

Beograd, 6. oktobra. St. Radić bo
prišel v Beograd pojutrajšnjem. Radić
bo spremljal dr. Kežman. St. Radićev
prihod bo zelo važen in misli se, da bo-
do tedaj rešena vsa važnejša vprašanja,
ki so bila vsled odsotnosti ministrov od-
ložena. Verjetno je tudi, da se bo ob
tej priliki razpravljalo o rekonstrukciji
vlade. Ta rekonstrukcija ne bo prinesla
nobenih večjih izprememb in so vse
kombinacije, ki računajo na izpremem-
bo političnega kurza, čisto brez pod-
lage.

Nasprotniki sporazuma, med katere
spadajo skoraj v edini vrsti samostojni
demokrati, skušajo sicer s kampanjo
proti Radiću zanesti v radikalne vrste
razdor. Zlasti pa bi želeli, pripraviti
Radića do kake izjave, na podlagi kate-
re bi mogli kovati za sebe kapital. Ni
treba poudarjati še posebej, da so na-
mere samostojnih demokratov tako
očitne, da je čisto izključeno, da bi
mogli speljati koga na led.

V Beograd je prispel tudi dr. Žerjav.

stanova združena v stanu voditi z izrod-
ki kapitalizma uspešno borbo in sta že
vsled tega dolžna, da skupno fronto tudi
ustvarita.

To pa je tudi vzrok, da propagiramo
kmetsko-delavsko združitev in da po-
zdravljamo vsako dejanje, ki vodi k tej
združitvi.

Kmetijski sloj je potem svoje Zveze
slovenskega kmetijskega ljudstva storil
prvi korak za to združitev. Na fabričnem
delavstvu je sedaj, da stori drugi korak.
Kdaj ga stori?

Njegov prihod ni vzbudil nobene po-
zornosti, še manj pa zanimanja. Le »No-
vosti« so objavile vest, da skuša dr. Žer-
jav organizirati prečansko fronto in da
bi vstopil v radikalno stranko, če bi ofi-
cielna SDS bila proti prečanski fronti.
Temu nasprotno moremo konstatirati,
da je vstop dr. Žerjava v radikalno
stranko popolnoma neaktualen in da se
giblje politična situacija v čisto drugo
smer.

KONCERT ŠVICARKEGA PEVSKEGA DRUŠTVA V LJUBLJANI IN MARIBORU.

Beograd, 6. oktobra. Generalni konzul
v Baslu poroča, da potuje švicarsko pev-
sko društvo »Basler Liedertafel« v ne-
deljo iz Dunaja v Trst. Švicarji bodo iz-
stopili v Mariboru in Ljubljani in bodo
improvizirali koncert. Vlak prispe v Ma-
ribor ob 13.25, v Ljubljano pa ob 16.41.

Kakor smo izvedeli, je Švicarjem zelo
žal, da ne morejo dalj časa ostati v na-
ših krajih. Zelo so se navdušili za našo
umetnost ob priliki obiska hrv. pevske-
ga društva »Kolo« v Curihu. Vabimo vse
narodno občinstvo, da se sprejema ude-
leži v čim večjem številu in pokaže s
tem svoje zanimanje.

OBSEDNO STANJE NA GRŠKEM.

Atena, 6. oktobra. Nad vso Grško je
proglášeno obsedno stanje. Celokupni
tisk je pod preventivnimi merami. Vla-
da je odredila te ostre odredbe vsled
kampanje opozicije proti razpustu na-
rodne skupščine.

ANGLEŠKO-TURŠKA VOJNA NEVARNOST.

London, 5. oktobra. V zalivu pri Pe-
riyoli je koncentriranih okoli 70 angle-
ških bojnih ladij. Pričakuje se, da pri-
plujejo tja v kratkem še velike bojne
edinice. Koncentracija angleških bojnih
ladij je v zvezi z angleško-turškim kon-
fliktom v mosulskem vprašanju.

INTERNACIONALNA RAZSTAVA NA REKI ZAKLJUČENA.

Reka, 6. oktobra. Včeraj je bila zaklju-
čena internacionalna razstava, ki je bila
otvorjena pred enim mesecem. Razstava
je doživela velik uspeh.

Konferenca v Locernu.

Locarno, 5. oktobra. Včeraj dopoldne
je bila s pozdravom župana Rusca otvor-
jena konferenca zunanjih ministrov v
Locarnu. Županovemu pozdravu se je za-
hvalil angleški zunanji minister Cham-
berlain. Izrazil je pri tem željo, da bi
prišlo na konferenci do sporazuma. Seja
je bila zaključena ob pol enih. Dosežen
je bil sporazum glede dnevnega reda in
pride kot prva točka na dnevni red ren-
ski varnostni pakt.

Popoldne so zborovali juristi, ki so
razdelili vsa vprašanja na tri skupine.
Ona vprašanja, za katera je bil dosežen
sporazum že v Londonu, se sedaj ne bo-
do razpravljala.

Locarno, 6. oktobra. Po seji so sprejeli
delegati posameznih držav novinarje.

Vodja nemške delegacije kancler dr.
Luther je obrazložil potrebo tiska in
njegovega sodelovanja s posameznimi
vladami. Predlog, o katerem se mora
razpravljati, ne zadeva samo posameznih
držav, marveč vso Evropo, ves svet. To,
kar se namerava izvesti na tej konferen-
ci, je veliko delo za vzpostavitev trajne-
ga in pravega miru na svetu.

Briand je omenil svoje zadovolj-
stvo s pripravami v Locarnu ter je izja-
vil, da Francija resnično želi, da pride
do sporazuma.

Italijanska delegata Scialoja in Gran-
di sta se razgovarjala izključno le z itali-
janskimi novinarji. Scialoja je izjavil,
da Italija ni prišla semkaj kot opazova-
lec. Italija ne bo prevzela nobene od-
govornosti, niti napram kaki dogovarja-
joči se stranki. Njena želja pa je, da pri-
de do trajnega miru. V tem Italija ne
zaostaja prav nič za drugimi narodi.
Splošna želja je, da se konferenca za-
ključi s sporazumom, ki bo resnična
podlaga za mir. Italija bo gotovo podpi-
sala pakt in bo z Nemčijo garantirala za
varnost miru, neodvisno od vseh neso-
glasij, ki še utegnejo v bodoče nastati.

PROCES PROTI MORILECU PISATELJA BETTAUERJA.

Dunaj, 6. oktobra. Danes se je pričel
proces proti morilecu književnika Betta-
uerja. Morilec je 20letni zobotehnik
Rothstock. Razpravi je prisostvovala ve-
lika množica ljudi. Obtoženec je na dolgo
in široko slihal umor. Pravi, da mu je
dala vizija orožje v roko. Predsednik
senata je izjavil, da oče, mati in sorod-
niki toženčevi ne bodo pričali. Bilo je
prečitano tudi njegovo pismo, naslov-
ljeno na predsednika parlamenta. V tem
pismu zahteva, naj bi mu bila dana mož-
nost priti v parlament in nemški narod
opozoriti na nevarnost, ki se širi v
Bettauerjevem tedniku. Nato so podali
izvedenci svoje mnenje. Zdravniki trdi-
jo, da bolega toženec na mladostni noro-
sti. Dunajska medicinska fakulteta se je
izjavila, da je to tipičen primer neke
vrste vrtoglavosti. Državni pravdnik je
z ozirom na to strokovno mnenje predla-
gal mesto zavratanega navaden umor.

Sele pozno v noč je bil razglašen re-
zultat glasovanja porotnikov. Ker se je
od njih izreklo 6 za izvršen umor, šest pa
proti, je sodišče proglasilo oprostilno
razsodbo. Rothstock je bil nato prepeljan
v umobolnico.

ATENTAT NA ČLANA FAŠISTOV-KEGA DIREKTORIJA.

Firenca, 5. oktobra. Član fašistovske-
ga direktorija v Firenci je bil ubit. Ubi-
jalca so zasledovali in je bil težko ra-
njen pripeljan v bolnico. V mestu so
odrejene najobsežnejše varnostne od-
redbe, da ne pride do spopadov med fa-
šisti in njihovimi nasprotniki.

Minister dr. Beneš o pogajanjih v Locarnu.

Dr. Beneš je podal češkoslovaškimi novinarjem obširno izjavo v sedanjih pogajanjih za garancijski pakt in arbitražni dogovor. Iz njegove zanimive in zelo poučne izjave posnemamo:

»Po dr. Beneševem mnenju morejo postati pogajanja v Locarnu v gotovem oziru mejnik v povojni evropski politiki. Politiko morejo ustvariti novo situacijo, ki jo označuje troje bistvenih dejstev.

1. Sklenitev francosko-belgijsko-nemškega dogovora, ki izrecno prepoveduje vojno med temi državami;

2. arbitražni dogovori med Francijo, Belgijo, Poljsko in Češkoslovaško na eni ter Nemčijo na drugi strani v istem cilju preprečenja vojne ter

3. vstop Nemčije v Zvezo narodov ter priznanje njene enakopravnosti.

Nato je dr. Beneš odločno zavrnil razne pesimistične glasove ter poudaril, da je prepričan, da pomeni uspeh v Locarnu velik korak h konsolidaciji Evrope. Če pa pride do sporazuma v Locarnu, potem bi ta pomenil za Češkoslovaško:

1. Na Renu je mir med Nemčijo in Francijo zagotovljen. S tem je tudi osrednja Evropa v veliki meri konsolidirana.

2. Češkoslovaški dogovori s Francijo in državami Male antante ostanejo neizpremenjeni v veljavi.

3. V obliki arbitražnih dogovorov dobe vse ogrožene države novo jamstvo, ki pomeni stvarno in moralno obrambno sredstvo.

Dr. Beneš je naglasil, da imajo trajno vrednost samo dogovori, ki odgovarjajo življenjskim interesom narodov. Glede dogovorov Češkoslovaške s Francijo in državami Male antante se more to trdititi in zato je dr. Beneš uverjen, da bo sporazum v Locarnu samo v korist vsej Evropi.

Res pa je, da je sedaj razgrnjeno vprašanje Rusije. Dokler ni Rusija pritegnjena v evropski politiki, se ne more govoriti o rešitvi evropskega problema. Dr. Beneš je uverjen, da bo z garancijskim paktom pospešena tudi rešitev ruskega vprašanja. Tudi situacija Češkoslovaške ne bo definitivna, dokler ne bo rešeno rusko vprašanje. Dr. Beneš bi hotel, da bi bila Češkoslovaška z Rusijo v ravno tako dobrih odnosih, kakor je s Francijo. To je seveda stvar bodočnosti.

Formelno povabilo h konferenci je dobila Češkoslovaška od francoske vlade. Najprej bodo razpravljali zavezni in Nemčija o načelih garancijskega pakta, nato pa se bo pogajalo o arbitražnih dogovorih. Oboje pa bo ena politična celota. V Locarnu se bo skušalo rešiti evropski problem za dolgo dobo.

Observer:

Washingtonska pogajanja.

Ameriško-francoska pogajanja tvorijo v Parizu predmet vsestranskega zanimanja, ki je pa obeleženo z mešanimi čustvi. Rožnatemu optimizmu je sledil črni pesimizem. V ozadju pa stoji zavest, da so ameriške zahteve moralno neupravičene in gospodarsko nesmiselne.

Finančni minister Joseph Caillaux je v Washingtonu takoj priznal, da dolguje Francija Zedinjenim državam 2933 milijonov dolarjev, katero vsoto je pripravljena tudi odplačevati. Predlagal je povrh, da se 407 milijonov dolarjev znašajoči dolg iz leta 1919, ki ga je Francija v teh petih letih na 5% obrestni bazi točno odplačevala priblije k vojnemu dolgu tako da bi skupna vsota znašala 3340 milj. dolarjev. Tekoča doba je bila predvidena za 62 let. Caillaux je z ozirom na bodočo oslabiljeno likvidnost Francije predlagal za prvih pet let obrok v višini 25 milijonov dolarjev. V nadaljnjem petletju bi se obrok povečal za pet milijonov dolarjev. Po preteku 10 let bi sledili obroki po 45 do 50 milijonov dolarjev. Po l. 1946 bi se

let in je zato čisto napačno staviti posamezna vprašanja v več ali manj važne kategorije.

V vsem naj bi bilo podpisanih 6 dokumentov: renski pakt, štirje arbitražni dogovori in garancijski pakt kot posledica češkoslovaškega in poljskega arbitražnega dogovora z Nemčijo. Nato je pojasnil dr. Beneš par stvari, s katerimi se je bavila češkoslovaška javnost.

V prvi vrsti treba konstatirati, da ostane dogovor s Francijo in državami Male antante neizpremenjen v veljavi. Pogajanja v Locarnu naj utrdi mirovne pogoje za vse, za Nemčijo ko za Francijo. Nastop Zveze narodov v tej ali oni stvari ali ustanovitve demilitariziranih con ne more v nobenem slučaju vzeti katero od že pripoznanih pravic. Nesoglasja so v javnosti tudi glede pogajanj med zavezni in Nemčijo. Dosedaj obstoji nesoglasje le v dveh točkah: v formulaciji jamstva arbitražnih dogovorov in 2. v obsegu arbitražnih dogovorov. Dr. Beneš je mnenja, da bodo ta nesoglasja z lahkoto premagana.

Kar se tiče njegovega predloga v Berlinu, da se sklene med Češkoslovaško in Nemčijo arbitražni dogovor, treba povedati, da ni šlo niti za »ponujanje« in niti za »samostojno postopanje«. Češkoslovaški predlog je bil storjen čisto v okviru celotnih pogajanj za sporazum in samo tako ga je presojati. Tako je češkoslovaški korak razumela tudi francoska vlada in nemška vlada.

Končno je dejal dr. Beneš: V Ženevi sem imel priliko, predebatirati ta vprašanja z ministrom Skrzynskim. Bila sva soglasna glede bistva vprašanj in postopanja, kolikor se je tedaj sploh dalo precizirati. Jasno je, da bova sedaj ta vprašanja znova predelala in sigurno sem, da bova tudi sedaj edina.

V Ženevi sem se posvetoval tudi z Ninčim in Duco. Oba pozdravljata ta pogajanja in jim želita uspeh. Dr. Ninčič mi je poudarjal, da bo imela tudi Jugoslavija direktni dobiček, če bodo pogajanja v Locarnu uspešna, ker bo splošna konsolidacija ugodna tudi za Jugoslavijo.

Ko je dr. Beneš govoril o manjšinskem vprašanju in izjavil, da to vprašanje ne spada na konferenco v Locarnu, je zaključil svoja pojasnila z izjavo o Čičerinovem potovanju v Varšavo. O tej stvari je dejal: Iskreno želim zblizanje med Poljsko in Rusijo in če se to posreči, potem bo to sigurno velik uspeh poljske politike. Nam more to le koristiti in zato nam bo v največji meri dobrodošlo.

obroki redno zviševali, dokler ne bi bila dosežena vsota 80 milijonov dolarjev. Caillauxov predlog je praktične važnosti le za prva leta. V resnici je zahteval — moratorij.

Ameriška komisija je predlog kratkoma odbila. Amerikanci so se sklicevali na dejstvo, da je Francija v Londonu ponujala dvakrat tako visoke obroke, kakor jih ponuja v Washingtonu. Če morejo Francozi — tako se glasi ameriška argumentacija — Angležem v prvih letih plačevati obroke po 10 milijonov dolarjev, morejo U. S. A. plačati po 50 milijonov. Maksimum za pozneje pa bi znašal mesto s francoske strani predlaganih 80 milijonov, kar 129 milijonov dolarjev. Poleg omenjenega trgovskega dolga pa so izsledili Amerikanci še eno obremenitev: nekaj 235 milijonov dolarjev, ki jih je ameriška zakladnica posodila Banque de France med vojno v svrhu stabilizacije menjalnega tečaja. Francozi še od tega dolga niso plačali niti santima na obrestih, dočim plačujejo angleški državni banki za predjume kar 5%.

Francozi so sprva nameravali postaviti

vzročnost med svojimi dolgovi in nemškimi reparacijami. To zahtevo so Amerikanci gladko odbili. Nato so iskali rešilno formulo, ki bi z drugimi besedami predstavljala isti pomen. Postaviti odplačevanje dolga na podlogo likvidnosti francoske države pa ni kazalo, ker bi ta solucija mogla dovesti do ameriške kontrole francoskih financ.

Trenutno se ne more reči ničesar pozitivnega o izidu pogajanj. Mogoče je, da pride do revizije kontrakta, ki sta ga sklenila Caillaux in Winston Churchill. Francozi pravijo, da je Amerika izsela iz Evrope vse zlato. Amerikancem ne primanjkuje denarja. Radi tega je njihova zahteva nemoralna. Francija bi mogla služiti le s stvarnimi dejavnostmi, to pa bi ameriško industrijo le ženiralo. Lucien Romier roti v »Figaro« finančnega ministra, da naj ne kvitira ameriške leče (posojila 300 milijonov dolarjev) z nobeno žrtvijo. Gustave Téry, mojster časnikaške demagogije, pa piše v »Oeuvre«, da civilizacija Amerikancev še ni dovolj obilna, zato naj jim Caillaux pokaže svoje rdeče podpeelnike. Na manjšeti tega lista pa je zapisano z velikimi črkami: »M. Caillaux doit quitter New York vendredi prochain. Est-ce qu'il n'y a pas de bateau plus tôt?« Francija ima interes, da se to vprašanje že enkrat reši. Amerikancem ženeroznost ne bi škodovala, ker se to v gospodarskih stvarih vedno izplača.

Politične vesti.

»O slovenski fronti« je napisala dolg članek tudi »Samouprava« ter dokazala, da ima med sotrudniki ljudi, ki sicer pridno čitajo slovenske časnike, ki pa ljub temu slovenske politike niti najmanj ne poznajo. Zlasti bi pa želeli, da bi se dotični gospod, ki piše o drobtinah, vsaj toliko potrudil, da bi bila tudi v njegovih izjavah vsaj drobtinica poučenosti.

Konferenca v Locarnu. Švicarske oblasti so se potrudile, da so pripravile vse potrebno za konferenco v Locarnu. Napeljeni so bili posebni telegrafski vodi do Bellinzone in so tako vse vlade direktno zvezane s svojimi delegati. Tudi za prenočišča je preskrbljeno. Pogajanja v Locarnu bodo trajala najmanj 14 dni, kar sklepajo iz tega, da so vse sobe naročene za to dobo. Zanimanje za konferenco je zelo veliko in Locarno je od časnika prenapolnjen. Nemška delegacija je prispela v posebnem vlaknu. Francoska pa je prišla z rednim vlakom. Na postaji ni bilo nobenih oficijelnih sprejemov.

Danska — večno nevtralna? Danski ministrski predsednik Stauning je izjavil dopisniku »Matina«, da bo Danska po izvršitvi svoje razorožitve (rušenje utrd in redukcija armade od 100.000 na 30.000 mož) proglašila večno nevtralnost po vzoru švicarske konfederacije.

Interparlamentarna Unija. Pretekli četrtek je bila v sejni dvorani reprezentančne zbornice otvorena konferenca Interparlamentarne Unije. Ameriški državni tajnik za zunanje zadeve, Kellogg, je v svojem otvoritvenem govoru ugotovil, da želja po pravi demokraciji še ni bila nikdar tako skupna vsem narodom, kakor sedaj po vojni. Demokraciji pa pretita — je dejal Kellogg — dve nevarnosti: naraščajoča napetost razredne gospodstvenosti in večinski tiranost. Češki Nemeček dr. Viljem Medinger je na seji 2. t. m. predaval, da naj bi države z velikimi narodi manjšinami sprejele švicarsko ustavo, ki da bi bila najboljša zaščita manjšin. Angleški delavski zastopnik Riley (Labour) je vnesel v sejo velik diskord, ko je zahteval, da naj se svet načelno pobavi z vprašanjem izključitve indijskega komunista Saklatvala. Ideja Unije da bi trpela, če se ne bo zaščitilo parlamentarev pred samovoljo držav, na katerih teritoriju se konference vrše.

Dopisli.

Iz Marenberga. Dne 3. oktobra so imeli tukajšnji Slovenci sestanek v svrhu zedinjenja za manifestacijo dne 10. oktobra. Med drugimi je govoril tudi vodja tukajšnjih samostojnih demokratov g. notar Kolšek. Ker nočejo Marenberžani skakati po samostojno-demokratskih notah, je smatral g. notar sedaj za ugodno priliko, zabrenkati na politično struno. O njegovih tiradah ne bomo pisali, omenimo samo njegovo izjavo na koncu, ki se je končala z besedami: »bujen oder brehen«. Če je ravno nemščina na mestu pri takih narodnih sestankih, prepustimo v presojo slovenski javnosti, najbolj smešno pa je, da straši s takimi besedami sedaj, ko so samostojni demokrati brez moči, potisnjeni popolnoma na stran. S tem svojim nastopom je dosegel g. notar samo to, da se manifestacija ne bo vršila tako slovesno kot bi se drugače.

Iz Bohinjske Bistrice. Nedeljsko »Jutro« je prineslo dopis iz Boh. Bistrice, v katerem dolži Zvezo slov. kmet. ljudstva — da govorim z »Jutrom« slovenske radičevce —, češ, da je kriva premestitve upravitelja šumske uprave ing. Rusa iz Boh. Bistrice v Dalmacijo. Na ta dopis pa sledeči odgovor: Dolžnost strankinega načelnstva je, da ugotovi, od kdaj in kdo je to forsiral. Dne 20. septembra ob priliki otvoritve širarskega doma v Hraščah se je zgledilo pri meni zastopstvo naših bohinijskih organizacij z vprašanjem, če mi je znano če je stranka stavila kakšen predlog. Izjavil sem, da me je pred 14 dnevi vprašal šumski uradnik iz Boh. Bistrice če bo ing. Rus prestavljen. Odgovoril sem, da mi ni znano in da prav tako ne vem, da bi bila stavila stranka kak predlog o tem. Zato je edino pametna rešitev, ugotoviti, kdo je to naganjal: ali kdo od prejšnjih, ki hoče slučaj izigrati proti »Zvezi kmetijskega ljudstva«, ali pa mogoče kdo od sedanjih. Če se ugotovi zadnje, no, potem porabite za podlago Pribeževičevo izjavo »Brez pardona« in nastopite proti temu pri ministrstvu šum, ker danes ni merodajno, kakšnega prepričanja je bil ing. Rus. ampak velja naj to, kar je zahtevalo bohinijsko prebivalstvo, ki mi je izjavilo, da je bil Rus dober uradnik vrhu tega pa še domačin. Politično prepričanje za nas ni merodajno, če je bilo pa v bivši dobi, vedite, da je ta doba minila za vedno. — Za okrajni odbor Z. S. K. L.: Jos. Ažman.

Študenti pri Mariboru. Zadnjič smo čitali v časopisih vest, da se pogajata ljutomerski in ormoški okraj s falko elektrarno radi električne luči. Dočim imajo vse okoliške in podpohorske občine že zdavnaj električno razsvetljavo, tavamo pri nas še vedno v trdi temi. Pred nosom vodijo mimo nas razni vodi in napeljave, a mi — občina z nad 4000 duš v neposredni bližini mesta, še vedno in vedno ne pridemo do nje. Leta in leta se že pogajajo naši gg. rdeči občinski očetje — baje — zanjo, a rezultata le ni nobenega. Zakaj? Ker se dela tudi s to, najbolj potrebno gospodarsko napravo strankarsko reklamno. Pred leti bi lahko imeli vse omrežje za okroglo 150 do 200 tisoč dinarjev, danes nas stane čez dva milijona dinarjev. Takrat so se vzdignili nahujskani delavci ter rekli, da si oni ne nartijo tega bremena, naj plačajo to njih otroci. In glej, ta malenkostna vsota bi bila danes že lahko odplačana, prišlo bi na glavo le okroglo 40—50 dinarjev. A zdaj bomo plačevali v dobri valuti težke milijone. »Volkstimme« je zadnjič razbobljala vest, da bo sedaj takoj vpeljana električna luč — menda po božjem receptu — a mi tega kljub temu ne verjamemo. Kaj pa bodo sedaj rekli oni delavci?! In od kod pa bi naj sedaj vzeli denar. Študentska občina, druga največja v mariborski oblasti, spada po svoji legi iz gospodarskih razlogov k mestu. Kake naravne meje med obema ni, človek niti ne bi opazil, kedaj je prestopil iz ene v drugo, če ga ne bi opozorile na to skrajno zanemar-

Prosveta.

IFIGENIJA NA TAVRIDU. — GOETHE.

...»Und in deinen Engelsarmen ruhte die zerstörte Brust sich wieder auf.«

Morda nobena pesnitev Goetheja ni tako tesno združena z njegovim notranjim življenjem in duševnim preokretom kot baš »Ifigenija«. Najčistejša, najresničnejša in najlepša razmerje moža do žene, kateri zaupa svoje najbolj tajne in globoke utripe srca je zadobilo harmoničen izraz v visoki umetnosti umirjenega duha, izravnane v viharjem boju za čisto klasičnost ustvarjanja. To je delo moža na hribu, ki ima za sabo neukročeno dobo titanskega kipenja in čiščenja. Resnica nature preokrene v resnico umetnosti. »Ifigenija« je resničen dokaz umetniškega potešenja velikega poeta in po svoji formi in komorni muziki jezika čudovit poem idealizirane vsečlovečnosti, odevit v prosojno haljino grške antike in zgodovinske snovi. Vnanjih »dogodkov« ni mnogo. Vse se dogaja v dušah ljudi, ki hrepené duševno sprostiti sebe. Klasična je poleg trojanske edinosti kraja, časa in dejanja, scenerija. Godi se vse v svetem gaju Artemide pred njenim templjem, kjer živi svečenica Ifigenija, po čudežu Spravljenega boginje oteta žrtve iz nesrečnega rodu Tantalovega. Na bregu barbarskih Skitov uživa gostoljubje snubača, kralja Thoasa in hrepeni po domu. Odklanja njegove ponudbe in upliva nanj, da ne izvršuje več krvnega maščevanja nad ujetniki. Opozorja kralja na grozno usodo njegove bratomornega rodu. Sama se smatra le za last boginje Artemide, ki jo je rešila tedaj, ko jo je hotel njen oče Agamemnon žrtvovati v neugodnih početkih trojanske vojne. Volitev po lastnem srcu pa je najvišja odločba ženske. Kralj ji očita nehvaležnost in sporoti Ifigeniji, da bo spet obveljal stari običaj krvne daritve, topot na dveh pravkar ujetih tujcih. Akord prvega dejanja izzvini spet v ljubezensko ponudbo kraljevo in njegov slabo prikriti sod. V

drugem dejanju nastopi Orest s svojim prijateljem Piladom. Združila ju je temna usoda Tantalovega rodu. Pilad je veder, čist mladenič, zaupajoč v plemenit preokret nevarnega položaja, Oresta pa preganja zla maščevalnost erinij. Od Pilada izve Ifigenija o padcu Troje in zavratni smrti njenega očeta Agamemnona. Zrušena od te vesti, jo skrivaj tolaži vera ujetnika Pilada, da dosežeta z Orestom rešitev.

Ko izve Ifigenija usodo svojega brata, matere-morilec in ga spozna, tedaj zapade Orest v nabran izbruh blaznosti in se po motni viziji o svojih prednikih na priprošnjo sestre vzbudi ozdravljen iz blodnih sanj. Z lažjo hoče Pilad omogočiti s pomočjo Ifigenije pobeg. Ifigenija omahne kot ženska za hip, a se v poslednjem dejanju spet zavé izdajstva. Kralju prizna namero, a s svojim uplivom doseže rešitev. Med in boj pripravljenih moških strasti odkrhe plemenit in globok razsodek žene, ki vrne bratu mir, barbaru pomožni spoštovanje in v sebi razveže prokletstvo svojega rodu.

In to je osnovna črta tega šolsko-znanega veledela, ki je s svojimi večnimi verzji v prekrasem prevodu Fr. Albrehta pri premijeri (zlasti močnem III. dejanju) resnično povzdignila maloštevilno a tembolj priznavaajočo publiko. Ifigenija — Karla Stein in Goethe — Orest — sta duševna adekvata, združena v klasično lepo pesnitev vzvišene umetnosti, duševne zgodbe dveh src, ki je uprav blažila v dneh razkrojenih duhov in puhlega vnanjega poveljevanja trenutnih dogodkov.

Ga. Marija Vera nam je dozdej v nor-dijski dramatik in zdaj v nemškem obče-človeškem delu pokazala ne-le svoje režijske zmožnosti, tehtno literarno naobrazenost in minicijozno pofinjene potankosti, temveč tudi vzoren literarni oderski jezik in klasično-aristokratsko linijo v zvezi z igro, ki jo pač ni pridobila doma...

V splošnem je izostal nevarni patos in deklamatorska enoličnost (semintja skoro neizogibna) in je nastop Ifigenije smatrati

kot svojevrsten dramski dogodek, tembolj, ko nam za »specializacijo« v tej dramski stroki močno primanjkuje moči, da ne govorim o popolnem pomanjkanju. Thoas je izgledal po maski in nastopu nepotrebno prekruto podčrtan. Vsi nastopajoči itak niso listodobni in skozi antično odelo sijejo ljudje naše — ali vsake dobe. Barbarstvo je tu izraz moštva, a ne divjaka. Goetheja Skit je dostopen kompromisu in celo mehko, zgodovinsko resničen pa ni. Orest (Levar) — razen maske — je izrazil kolčljivo stran vloge (blaznost na odrju je lahko karikatura ali nestetična muka) zlasti v melodioznih njan-sah svojega krepkega, dramskega glasu. Obrazna mimika enostavna in se ponavlja. Ves čas pa se je izogibal pretravanja. Pilad (Jan) še ni prav uveril, a je vnanje in glasovno prav simpatičen v vlogi. Arkas (Gregorin) pa se je elegantno izmuznil. Scenerija skromna, enostavna in okusna. Nič ni motilo razven svetlobnih efektov, s katerimi ne znamo ne o pravem ne o nepravem času rav-nati.

—i.

Ljubljanska opera. Mrtve oči. Komponist te glasbene drame Eugen d' Albert, pianist svetovnega slovesa je bil učence Hansa Richterja in Franca Lizsta. Koncertiral je po vsem svetu z velikimi umetniškimi uspehi, posvetil se je pa obenem kompoziciji. Napisal je pesmi, klavirske skladbe in opere: Rubin, Ghismonda, Gernot, ki pa niso uspele. Priznanje je dosegla glasbena veseloigra v enem dejanju »Odhod« (Abreise), fino instrumentirana glasba, sreča je imela tudi enodejanska glasbena drama »Kaj«. D' Alberta bi že takrat lahko uvrstili v peščico komponistov, ki so posnemali po Wagnerju — kar se edino posneti da — namreč stil, v najpopolnejšem pomenu besede, skupnega spajanja vsebine in oblike. V pri nas znani in priljubljeni operi »Nižava« je d' Albert presenetil z novotarskim, pa za to delo pri-mernim orkestralnim stilom, ki učinkuje kol

stalna ilustracija dogodkov drame. Intimna glasbena veseloigra »flauto solo« je nadaljevanje komponistovih stremiljenj. Po nekaterih ponesrečenih opernih delih je d' Albert napisal glasbeno dramo »Mrtve oči«, katero so kot otvoritveno predstavo v letošnji sezoni na našem odrju uprizorili in peli v četrtek zvečer. Doživeli smo premijero novejšega gledališkega dela, ki si brzo utira pot na svetovne operne odre. Podlaga vsebini je dogodek iz Kristovih časov ko je prorok čudotvorno ozdravil hrome in slepe. Na svetlo nedeljo ga pričakujejo reveži, bolniki in pohabljeni tik jeruzalemskega mesta. Tudi krasna, a slepa žena rimskega poslanika Mirtokle bi rada izpregledala, česar se mož boji, ker je grd in kruljav. Mesija jo res ozdravi, da vidi svet, lepoto prirode in tudi svojo krasoto. Vsa srečna ugleda lepega stotnika Galbo in mu poje o ljubezni, ker misli, da je njen mož ter ga zvali v strasten objem. Za vodnjakom skriti nesrečni njen mož plane nad Galbo in ga zadavi. Mirtokle misli, da je mrtve njen mož. Ko izve resnico, gleda v solnce toliko časa, dokler zopet ne oslepi in je srečna s svojim možem, ker ga ni videla. Vsebinska drama je priprosta, legendarna in simbolična ter sloni na povesti o dobrem pastirju, ki je zapustil 99 ovac, da reši eno izgubljeno. (Predigra in konec drame.) — V Mrtvih očeh hoče komponist dati duševnemu življenju nastopajočih oseb adekvaten glasbeni izraz. Njegova glasba ni pisana po vzoru nekdanjih oper, je samosvoja — dasi moti- tično mnogokrat kopirana po prejšnjih delih in harmonično drzna, pa vendar ne more zatajiti vpliva nemškega velikana Richarda Straussa. V nji se pa očita d' Albert kot rutiniran orkestrator, ki meša raznovrstne barve in jih meče iz impresionistične palete do zavidanja vrednih učinkov. Izvedba Mrtvih oči zahteva izvrstnih solistov, pevcev in pevk obsežnih in tudi krepkih glasov, ki razpolagajo obenem z obsežnim muzikalnim znanjem. Zahteva dalje izurjenega, dobro zasedenega orkestra in najprej pa muzika dirigenta pri pultu, poleg njega pa razumelega

Dnevne vesti.

jene ceste. Velike železniške delavnice ne spadajo v podeželsko občino, temveč v mesto; in ravno pretežni del teh se nahaja v Studencih. Dolgo časa se že govori o priklonitvi okoliških občin k mestu. Čas bi že bil da se stvar enkrat izvede, da dobi tudi naša občina toli zaželjeno luč in da pridemo do boljših gospodarskih razmer. Razumemo, da se gg. socialisti branijo z vsemi štirimi proti temu, a navsezadnje jim ne ničesar drugega preostalo.

Književnost.

MLADINSKI LIST »ZVONČEK«.

Izšla je prva številka Zvončka letnika 1925/26. Odslej bo namreč list izhajal v 10 zvezkih in sicer v mesecih september pa do junija. Že prva številka je res nadvse lepo opremljena in tudi po vsebini zelo zanimiva. Na prvem mestu prinaša pesnitev »Ljubljana« — delo našega priznanega mladinskega pisatelja in pesnika E. Gangla. Dalje vsebuje že ta številka začetek povesti »Koceljeva osveta« izpod peresa priljubljenega pisatelja J. Vandota. Povest bo izhajala v celotnem letniku. Zanimivo je opisan tudi naš kraljevi Beograd po stricu Pavletu. Dalje vsebuje številka še več drobnih povesti in spisov ki bodo gotovo ugajali našim malčkom. Ne manjka v listu niti privlačnega dela »Pouk in zabava«, niti priljubljenega »Kotička Dobropoljskega«.

Že po prvi številki sodeč bo ta letnik vreden vrstnik vsem svojim predhodnikom.

Naročnina je znižana letos na Din 25.— letno.

Ne moremo dovolj priporočati ta najboljši mladinski list in naše geslo bodi:

V nobeni napredni hiši ne sme manjkati »Zvonček«. Starši, segajte pridno po njem.

»Boj za Koroško.« Ta naslov nosi brošura, katere je izšla te dni v založbi »Jug« v Ljubljani. Zbral in uredil je to brošuro profesor dr. Val. Rožič. Prispevke so dali najboljši poznavaleci koroške zemlje. Ta brošura bo izvrstno služila raznim predavateljem prilikom »koroškega dne«. Na prodaj je v Ljubljani v vseh knjigarnah. Cena Din 20.—. Dijaki dobijo brošuro v pisarni Jugoslovske Matice a Din 15.—. Brošura je zelo obsežna in obsega 10 in pol tiskanih pol. Kdor se zanima za našo Koroško, naj si omisli to knjigo.

Sport.

Nogomet.

Kot priprava za tekmo naše reprezentance proti Češkoslovaški in Italiji je igralo naše kombinirano moštvo v Zagrebu proti graškemu Sturmju ter ga porazilo v temperamnetni igri z lahkoto 5 : 1 (3 : 0). Naše moštvo je nastopilo v postavi: Mihelič (Grad.), Vrbanič (Conc.), Kunst (Hašk.), Križ, Premrl, Marjanovič (Hašk.), Poduje, Benčič (Hajduk). Zelo dober je bil napad, ki je bil pa slabo podpiran od krilske vrste. Vred tega se bo postava spremenila. Najbrže bo kot desni krilec igral Vragović (Grad.), levi pa Poduje H. (Hajduk). Mesto Kunsta v obrambi bo zavzel Ivković (Jugsl.). Gole so zabili: Benčič 3, Petković 2.

HAZENA.

Atena : Olimp (Opatija) 5 : 3 (3 : 0). Družina Olimpa (Opatija) je odigrala v nedeljo svojo revanžno tekmo proti Ateni, kateri je v Opatiji podlegla 4 : 3. Igra je bila zelo živahna ter sploh ena najlepših, kar smo jih videli v Ljubljani. Tehnično in taktično je bila Atena nekoliko boljša in zato je tudi zmaga docela realna.

in večjega režiserja. Vsem tem hudim zahtevam je uprizaritev te glasbene drame v naši operi malodane ustregla. G. Niko Strinot, dirigent in g. Ošip Šest, režiser, sta se reprezentirala kot mojstra, umetniški duši in sta s svojo sposobnostjo in znanjem pripomogla predstavi do res lepega in vse hvalevrednega uspeha. V glasbeni interpretaciji nam je ugajala ritmična točnost in orkestralna plastičnost, v inscenaciji in režiji pa fin okus in poglobitev v dejanje. — Naporne solistične partije so peli ga. Caletova iz Zagreba, g. Holodkov, ga. Thierryjeva in Ribičeva ter gg. Kovač, Banovec, Mohorič in Šubelj. Vsi so nam bili všeč, nekateri manj. O tem pa prihodnjč. Otvoritvena predstava letošnje sezone nas je navdala s prepričanjem, da smemo pričakovati v operi mnogo lepih, umetniškega užitka polnih večerov. Zastavili so dobro.

Prihodnja premijera v ljubljanski drami bo v sredo dne 7. t. m. ob 8. uri zvečer. V priporočeni Fr. Langerjeva drama v petnajstih slikah »Periferija«. Avtor Langer je sodoben češki dramatik in pri nas že vpeljan ter dobro znan po svoji komediji, igrani v predlanski sezoni, »Kameli skozi uho šivance«. — Glavno žensko vlogo — Anči, igra ga. Nablocka, glavno moško, Francija g. Rogoz. Francijeva prijateljica Barboro in Tonija nam predstavljata gg. Cesar in Plut, sodnika g. Kralj, gospo, katere moža je Franci ubil, ga. Wintrova, njeno služkinjo gna. Ježkova, ravnateljica bara g. Povhe itd. Dramo je izrežiral in insceniral g. Šest. Deloma nove inscenacije je izgotovil g. Skrušny. Pri slikah v baru sodeluje primerna godba.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani prosi abonente, da vplačajo 2. obrok gledališkega abonmaja najkasneje do 10. oktobra pri gledališki blagajni v dramskem poslopiju in sicer od 9. do 1. ure in od 3. do 5. ure popoldne.

Prva repriza opere »Mrtve oči«, katere opera je pri premijeri dosegla tako izredno lep uspeh se vrši danes v torek dne 6. oktobra in sicer za red C. Gledališke obiskovalce pa vljudo obveščamo, da je poleg že odanih abonentskih sedežev še dovolj sedežev in lož vseh vrst na razpolago pri dnevnem odnosno večerni blagajni. Zasedba te opere je ista kakor pri premijeri.

POKOPANA FUZIJA.

Z zadoščenjem poročamo svojim bralcem, da je fuzija med Slavensko in Ljubljansko kreditno banko pokopana. Včeraj popoldne se je vršilo zborovanje v večinskem konzorciju združenih delničarjev Ljubljanske kreditne banke in je bilo na tem zborovanju sklenjeno, da se fuzija s Slavensko banko odkloni.

Največji slovenski denarni zavod nam ostane torej ohranjen in ataka na slovenske denarne zavode je odbita.

Napačno pa bi bilo misliti, da je s tem že vsaka nevarnost za vedno odklonjena, temveč treba je, da so delničarji Ljubljanske kreditne banke še naprej čujeti. Predvsem pa, da ostanejo tako enotni, kakor so bili in da ne dopuste, da bi med njihove vrste zašla kakršnakoli intriga. Vsak račun na neenotnost med delničarji treba že naprej najodločnejše odbiti.

To store delničarji Ljubljanske kreditne banke tem lože, ker ni za njimi samo slovenska javnost, temveč jih podpira tudi vlada, o čemer so se mogli delničarji tudi že dejansko prepričati.

Važen boj za samostojnost slovenskega narodnega gospodarstva je z odklonitvijo fuzije s Slavensko banko dobojevan in s ponosom smemo reči, da je bila zmaga dosežena le z dejansko podporo našega lista. Ko so se vsi drugi slovenski listi desinterezirali v boj za slovensko Ljubljansko kreditno banko, ko vseh drugih listov ni motilo, da preide ta najstarejša in največja slovenska banka v tuje roke, smo mi odločno nastopili proti vsakemu poizkusu, da bi prešel ta zavod iz slovenskih rok in s svojim nastopom smo bistveno pripomogli k temu, da je slovensko staljšče prevzela tudi vlada, kar je odločilo bitko.

Naj služi zgodovina boja za Ljubljansko kreditno banko v opomin vsem onim, ki bi na katerikoli način hoteli sedaj odbito atako obnoviti.

— Senoa na inspeksijskem potovanju. Načelnik umetniškega oddelka ministrstva prosvete Senoa je inspiciral gledališča v Splitu, Sarajevu, Zagrebu in Ljubljani, sedaj se je napotil v Osijek in Novi Sad, da inspicira tudi tamkajšnja gledališča. Po povratku v Beograd skliče konferenco, na kateri se bo razpravljalo o potrebnih reformah.

— Beograjska ljudska univerza prične s predavanji letos šele 16. novembra, to pa zato, ker se vzbudi zanimanje publike za predavanja šele pozimi. Doslej so obiskovali predavanja večinoma profesorji, visokošolci in učenci, sedaj pa se bo skušalo vzbuditi za ta predavanja osobito tudi interes širših slojev. Beograjska ljudska univerza obstoji že peto leto. Storila je že mnogo koristnega ter obeta tudi za letos mnogo lepega in novega. Tekom prvih treh let je bilo na tej univerzi 200 predavanj, tekom lanskega pa 130. Lanske leto je imela univerza 50.000 slušateljev, prva tri leta pa skupaj 70.000.

— Nov disciplinarni red za srednje šole. Da se dvigne disciplina in nivoju srednjih šol, je izdelalo prosvetno ministrstvo nov disciplinarni red za te šole. Po določilih novega disciplinarnega reda ima proforski odbor pravico slabe učence že po preteku prvega trimestra izključiti. Taki učenci morajo položiti koncem šolskega leta izpit iz celokupne materije dotičnega razreda. Disciplina je zelo poostrena.

— Dečji domovi. Ministrstvo socialne politike je postavilo v načrt proračuna za prihodnje leto večje vsote za preureditev obstoječih in otvoritev novih dečjih domov, drugih dečjih ustanov in za subvencije humanim društvom, ki se brigajo za deco.

— Beograjska Vojska akademija praznuje dne 12. t. m. na slovesen način 75-letnico svojega obstoja. (Pravzaprav je poteklo že 19. septembra 75 let, odkar je bila akademija ustanovljena). Iz Vojske akademije je izšlo doslej 4000 oficirjev. Višjo šolo vojaške akademije, ki ima značaj vojne akademije, je absviralo okrog 600 oficirjev. Povodom proslave se izda spomenica o 75-letnem delovanju te vojaškega zavoda. Najboljši gojenici zadnjega letnika tako višje, kakor nižje šole bodo od kralja odlikovani ter dobe iz fonda majorja Milana Stefanovića darila.

— Aeroklub v Beogradu je razpisal na seji z dne 2. t. m. v svrhu povzdige zanimanja za domači letalski šport za najboljše pripovedne spise iz polja aviatike: utise, doživljaje v zračnih višavah itd. tri nagrade v znesku 3000, 2000 in 1000 Din. Dela je vposlati do vštete 1. dec. klubu. Tekmovanja se udeležijo lahko vsak jugoslovanski državljan. Na isti seji je bilo sklenjeno, da se pošlje tekom letošnjega leta v Prago delegacija 10 članov, ki naj posreduje prijateljske stike s češkoslovaško aviatiko.

— Na protestnem zborovanju prometnih in administrativnih uradnikov III. kategorije z dne 2. oktobra t. l. v Ljubljani je bila sprejeta sledeča resolucija: 1. Prometni in administrativni uradniki III. kat., zbrani na protestnem zborovanju v Ljubljani v restavraciji Miklič dne 2. oktobra 1925 odločno protestiramo proti nameravani ukinutvi III. kategorije uradnikov. Zahtevamo, da se nas v slučaju ukinutve III. kat. uvrsti v II. kat. z manjšo začetno plačo kot je predvideno za uradnike maturante, in to iz sledečih razlogov: a) z zakonom iz l. 1923 nas je uprava imenovala uradnikom in b) imamo vse izpite ter vršimo isto službo, pod istimi pogoji in odgovornostjo kot uradniki II. kat. Iz navedenih razlogov bi bilo skrajno krivično, da se nas degradira in potisne nazaj v kategorijo poduradnikov, kakor predvideva osnutek nove službene pragmatike. 2. Zahtevamo, da se prometne uradnike z ozirom na njih naporno in odgovorno prometno službo tudi v bodoče uvrsti med eksekutivno oboje s 25letno službeno dobo, kar nam

je bilo z zakonom iz l. 1923 priznано, z novo pragmatiko se nam pa namerava zopet odvzeti.

— Postavitev spomenika Strossmayerju v Zagrebu je zadela na finančne težkoče. Odbor za postavitev spomenika se je radi tega obrnil na prosvetno ministrstvo s prošnjo za denarno podporo. Spomenik bo delo znanega jugoslovanskega kiparja Mestrovica.

— Železniški promet Sarajevo—Mostar prekinjen. V bližini postaje Breznica na progi Sarajevo—Mostar se je podrl vsled zadnjih nalivov v dolžini 20 metrov železniški nasip. Celokupni promet na progi Sarajevo—Mostar je za dva dni ustavljen.

— Izredni občni zbor »Odvetniškega društva« v Zagrebu. V soboto se je vršil v Zagrebu izredni občni zbor tamkajšnjega odvetniškega društva. Edina točka dnevnega reda je bila od 57 članov podpisana vloga, ki je zahtevala da se izreče društvenemu predsedniku dr. Nikoli Hoferju nezaupnica. Kakor smo poročali, je namreč Hofer zastopal meseca junija pred zagrebškim mestnim odborom za pobijanje draginje zadruge hotelirjev, gostilničarjev in kavarnarjev. 57 članov »Odvetniškega društva« je bilo mnenja, da je omadeževal Hofer s tem, da se je zavzel za draginjo, dostojanstvo odvetniškega stanu. Vsled tega so vložili omenjeno vlogo. Hofer je predložil zadevo društvenemu častnemu sodu ter zahteval, da se počaka na rešitev. Kljub temu je bil stavljen predlog, da se mu izreče nezaupnica. Toda glasovanje je izpadlo za Hoferja ugodno: Za nezaupnico je glasovalo samo 33 članov, proti pa 45. Vsled tega ostane Hofer za enkrat še predsednik.

— Stavka bosanskih drvarjev končana. Kakor poročajo iz Teslića, je bil dosežen med tamkajšnjim podjetjem Destilacija d. d. in njegovimi uslužbenci sporazum ter se je delo zopet pričelo. Osemurni delavnik ostane, mezde pa se znižajo za 6%, dočim jih je hotelo podjetje znižati za 20%.

— »Uradni list« št. 92 z dne 1. oktobra 1925 priobčuje Uredbo o prevozu potnikov in blaga na naših železnicah.

— Razpis službe. Pokojninski zavod za nametence v Ljubljani razpisuje službo uradnika-strokovnjaka v bančnih in drugih denarnih poslih. Prošnje naj se vložijo do 20. oktobra pri ravateljstvu pokojninskega zavoda v Ljubljani.

— Iz srednješolske službe. Za profesorja na II. realni gimnaziji je imenovan dosedanj suplent istega zavoda g. Marko Bajuk; profesor realne gimnazije v Kranju Franc Stopar je pomaknjen v 5. skupino I. kategorije.

— Iz carinske službe. Premeščeni so: Cariniki Josip Amon iz Maribora v Beograd, Anton Grečka iz Ljubljane v Zire, Anton Pire iz Maribora v Subotico.

— Iz državne službe. Oficijal pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani Anton Sramel je imenovan za pisarniškega pristava istotam.

— Število Nemcev v Jugoslaviji. Praykar so bili objavljeni rezultati ljudskega štetja v kraljevini SHS z dne 31. januarja. Ugotovljeno je, da je v Jugoslaviji 513.472 Nemcev, to je 4.3% vsega prebivalstva. Merodajen je občevalni jezik. Napram prejšnjim jezikovnim razmeram so nastale velike izpremembe, posebno v mestih. Tako n. pr. so našli leta 1910 v Ljubljani 5950 Nemcev, sedaj pa samo še 1709. v Celju je razmerje 4625 : 848, v Ptuj 3672 : 969, v Mariboru 22.653 : 6497. V Sloveniji je od 1.056.464 prebivalcev 39.631 Nemcev, torej 3.8%. V Kočevju so našli 9818 Nemcev, dočim so jih našli pod bivšo Avstrijo 13.608. Največ Nemcev je v Sremu, namreč 57.726 proti 59.941 v letu 1910. V Vojvodini so našli 23.8% Nemcev.

— Število prebivalstva na Madžarskem. Madžarski statistični urad je objavil rezultate ljudskega štetja iz l. 1920. Glasom teh rezultatov znaša število prebivalcev Madžarske 7.980.000 napram 20.886.000 v letu 1910. 55% prebivalstva se peča s poljedelstvom. Madžarska je izgubila na podlagi trianonske pogodbe dve tretjini svojega poljedelskega in nad polovico svojega industrijskega prebivalstva.

— Za italijanski jezik. Pod tem naslovom objavlja oficijozni »Osservatore Triestino« sledečo značilno notico: »Da se prepričajo nepravilnosti, o katerih je mnogo pritožb in ki izvirajo iz dejstva, da je po javnih lokalih uslužbeno pretirano število inozemskega oboja z nezadostnim znanjem italijanskega, je odredil podprefekt v Bozenu (v Gornjem Poudžinu), da od sedaj dalje ne bo smelo prekorajati tuje osebe 5% vsega oboja. Hoteli, gostilne in sploh javni lokali bodo morali nastavljanjati na mestih, kjer prihajajo uslužbeni v dotiko z občinstvom, samo tako osebe, ki zna v zadostni meri italijanski jezik.«

— Odgovorni urednik »Stampe« pred sodiščem. Odgovorni urednik turinskega lista »Stampa« je izročen radi žaljenja italijanske armade sodišču. »Stampa« je namreč trdila, da so povzročili vojaki na zadnjih manevrih v Piemontu škodo na zasebni lastnini. Z njim vred je obtožen v smislu zakona tudi pisec članka in posebni poročevalec »Stampe« Luigi Ambrosini, ki je razen tega izročil svojo zadevo častnemu sodu kompetentne sekcije udruženja italijanskih časnikaarjev. List ne

more izhajati, dokler ne potrdi politična oblast novega odgovornega urednika.

— Dunajska »Volksoper« zaprta. Dunajska »Ljudska opera« se nahaja že dalje časa v hudih finančnih stiskah. Prišlo je končno tako daleč, da ne more več izplačati svojim nastavljenecem zaostalih gaž. Vsled tega je bila za v petek zvečer določena predstava odpovedana ter se je sklenilo, da se gledališče zapre za toliko časa, da bo finančno vprašanje rešeno.

— Krepostna dunajska policija. Dunajska policija je prepovedala lastnikom nočnih lokalov zaposlovanje soloplesalcev in soloplesalk. Hotela je izdati celo splošno prepoved plesa za javna zabavišča. Ples naj bi bil dovoljen samo v plesnih šolah in na prireditvah, za katere bi bilo potrebno posebno policijsko dovoljenje. Tej nakani se je uprl dunajski župan kot deželni šef. Odredbo glede profesionalnih soloplesalcev in soloplesalk motivira dunajska policija s tem, da je znanih na stotine slučajev, da so ti plesalci in plesalke uničili zakonsko srečo, oziroma razdrli zakon, razven tega je v njihovih vrstah precejšnje število dvomljivih elementov. Dalje je prepovedala policija iz vzrokov javne uravnosti demimondkam in njihovemu prilevu obisk plesnih in zabavnih lokalov. Končno je prepovedala vsako vsiljivo in kričavo reklamo za plesne zabave. Kot vzrok za te prepovedi navaja policija razven omenjenih moralčnih pomislekov slabi vtis, ki ga je napravila zabavežljivost Dunajčanov, ki je v kričnem protislovju z gospodarskimi prilikami v inozemstvu. Te policijske odredbe so vzbudile med prebivalstvom veliko nejevoljo in ogorčenje.

— Gibanje avstrijskih državnih uradnikov. V soboto so glasovali državni uradniki v vsej Avstriji o vprašanju štrajka. Kakor poročajo z Dunaja, se je udeležilo glasovanja 98% vsega uradništva, 95% udeležencev je glasovalo za štrajk, s čemur pa vseeno še ni rečeno, da pride res do štrajka.

— Velika nesreča na cestni železnici v Berlinu. Te dni je povzročil voznik nekega električnega voza v Berlinu karambolažo, pri kateri je bilo ranjenih 10 oseb. Zdelo se mu je, da vidi na progi večji bankovec. Zato je voz vstavil ter se žel prepričati. Ko je ugotovil, da se je zmotil, je hotel vožnjo nadaljevati, toda bilo je prepozno: Izza vogala je pridrvel drug voz ter se zaletel s tako silo v njegovega, da sta bila oba vozova tako poškodovana, da so ju morali vleči v remizo. Med potniki je nastala silna panika, tako, da je dobilo več oseb živčni šok.

— Letalska nesreča. Iz Bregenz poročajo: V petek se je hotel spustiti pri Lindau-u radi defekta na motorju v ostri kurvi na bodensko jezero neki Lloydov hidroplan. Pri tem je zadel ob nabrežni zid ter se razbil. Vseh pet pasažirjev je padlo v vodo. Eden je bil težko poškodovan, ostali štirje pa lahko.

— 91-leten borec za svobodo povežen. 91-letni veteran Novica Jovanović, ki se je boril kljub svoji starosti še v svetovni vojni za domovino, je prišel te dni pred parlamentom v Beogradu pod tramvajski voz ter bil tako poškodovan, da je umrl. Priredili so mu lep pogreb z vojaškimi častmi.

— Velika tatinska tolpa pred beograjskim sodiščem. Zatožna klop beograjskega kazenskega sodišča je bila te dni prekratka. Pri njej so morali še dve drugi klopi, kajti zagovarjal se je kralj beograjskih tatov Rizma Pašić z 18 komplici za 28 zločinov. Obravnava se je cela serija avanturističnih in zanimivih tatvin in vlovov. Rizma Pašić je imel v Beogradu dobro organizovano tolpo. Nobene prilike, kjer je bilo pričakovati dobrega plena, ni izpustil. Najbolj zanimivo pri tem pa je, da je sedela s to družbo na zatožni klopi neka Oktavija Kačina, ki trdi, da je slušateljica medicine v petem semestru. Rizma Pašić je namreč izpovedal, da je imel shranjene svoje vitrihe in ostalo vlomilsko orodje vedno pri Kačinovih. Vsak večer, kadar je šel na »delo«, mu je izročila orodje medicinka ter mu želela »mnogo uspeha« ali pa, da si »zlomi vrat in noge«. Obravnava še ni končana.

— Afera znanega množstvenega morileca in kanibala Denkeja iz Münsterberga še vedno ni končana, dasi se je Denke v preiskovalnem zaporu obesil. Ko so bili namreč Denkejevi zločini razkriti, se je oglašil neki jetnik, mesar Trautmann iz Münsterberga, ki je bil obsojen radi umora nekega dekleta na 10 let ječe. Umor je bil izvršen v Münsterbergu. Razkoso nam truplo so našli zakopano na njivi posestnika Denkeja. Indije so govorile za umor iz pohote. Nekam zagonetno pa je bilo dejstvo, da je bil izrezan iz bedra umorjene deklice širok pas kože. Ko pa je prišlo na dan, da je strojil Denke iz kože svojih žrtev jermene, je padel sum glede umora deklice na Denkeja. Trautmann, ki je vedno zatiral svojo nekrivdo, je bil obsojen »svoječasno na podlagi indij«. Začetkom tega leta je prošil za obnovo postopanja. Sodišče je prošnji ugodilo, zato se bo o Denkeju, sedaj po njegovi smrti še enkrat obravnavalo.

— Milijonski slepar. Ing. Mathias Olshanzky je ogoljufal trdko Kremenetzky na Dunaju za več sto milijonov avstrijskih kron. Bil je aretiran. V principu priznava svoje manipulacije, trdi pa, da je oškodoval trdko »samo« za 38.000 šilingov. 3500 dolarjev, ki

ELITNI KINO MATICA

Telefon 124.

ob: 4., 1/2, 1/8. in 9. Prvovrstni umetniški orkester svira pri vseh predstavah

Pozor!

Danes se predvaja prekrasni vefilm nemške tovarne »UFA«, ki je izdelala film »Nebelunge«

Pozor!

Kdor se zadnji smeje...

s prvakom nemških igralcev slovitem Emil Jannings-om, ki nam je znan kot veliki traged a obenem neodoljivi komik. Vsi strokovni listi so polni hvale o njem in enoglasno nazivljejo ta film za njegovo najboljšje delo.

jih je Olschanetzky prigoljufal ter shranil pri nekem znanu, je policija zaplenila.

— 72 letni ženin. Te dni se je poročil v Ptuj 72 letni starček, ki pritiska že nad 50 let v tamkajšnji farni cerkvi meh, s 37 letno Uršo Sardinškovo. Novoporočenca sta prejela mnogo poročnih daril.

— V smrt radi bede. Peter Bajčetič, 80-leten starček v Sarajevu, se je te dni obesil. Vzrok samomora je beda.

Ljubljana.

— Državna borza dela v Ljubljani. V času od 20. do 26. septembra 1925 je bilo v Državni borzi dela razpisanih 127 službenih mest. 160 oseb je iskalo dela, v 96 slučajih je borza posredovala z uspehom in 32 oseb je odpotovalo. Od 1. januarja do 26. septembra 1925 je bilo skupaj razpisanih 4523 prostih mest, 6331 oseb je iskalo dela, v 2689 slučajih je borza dela posredovala z uspehom in 1820 oseb je odpotovalo.

— Jugoslovansko društvo za proučevanje angleškega jezika v Ljubljani naznanja, da je pričelo z rednim delovanjem ter prosi vse zainteresirane, da se radi ur ali konverzacije zglase pri tajnici g. F. S. Copeland.

— Učni tečaj Trgovskega društva »Merkur« se odprejo okoli 15. oktobra. Prijave sprejema društvena pisarna (Gradišče 17/I.) od 6. do 7. ure zvečer do najkasneje 8. oktobra. Odbor.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA,
dne 5. oktobra 1925.

Vrednote: Investicijsko posojilo iz l. 1921 den. 81, bl. 85; Loterijska državna renta za vojno škodo den. 362, bl. 367; Zastavni listi Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Kom. zadolžnice Kranjske deželne banke den. 20, bl. 25; Celjska posojilnica d. d., Celje bl. 205; Ljubljanska kreditna banka, Ljubljana den. 223, bl. 240; Merkantilna banka, Kočevje den. 100, bl. 105; Prva hrvatska štedionica, Zagreb den. 1000, bl. 1010; Kreditni zavod za trgovino in industrijo, Ljubljana den. 175, bl. 185; Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana den. 125, bl. 126; Trboveljska premogokopna družba, Ljubljana den. 362, bl. 363; Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d., Ljubljana den. 120, bl. 121; »Nihag«, d. d. za ind. i trg. drvom, Zagreb den. 36, bl. 38; »Stavbna družba« d. d., Ljubljana den. 165, bl. 180; »Sešire«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka den. 115, bl. 150.

Blago: Late: 25/50, 30/50, monte, feo meja bl. 550; breza, od 10—30 cm, feo meja bl. 400; hrastova drva, suha, feo nakladalna postaja, 5 vag. 17.50, bl. 17.50; pšenica domača, feo Ljubljana den. 255; koruza stara, par. sremska postaja, 1 vag. den. 182.50, bl. 185; koruza nova, sušena, par. sremska po-

staja den. 162.50; koruza nova, sušena, par. bosanska postaja bl. 170; koruza nova, nov., par. slavonska postaja bl. 140; koruza v storžih, par. slavonska postaja, 1 vag. den. 70, bl. 70; oves slavonski, par. Ljubljana, 1 vag. den. 190, bl. 190; fižol ribničan, feo Ljubljana den. 325; fižol prepeličar, feo Ljubljana den. 350; fižol mandolon, feo Ljubljana den. 300; fižol rujavi, b/n, par. slavonska postaja bl. 220.

BORZE.

— Zagreb, 5. okt. Devize. Newyork ček 56.13—56.73, London izpl. 272.625—274.625, ček 272.6—274.6, Pariz 262—264, Curih 1086.5—1096, ček 1086—1094, Praga 166.5—168.5, ček 166.4—168.4, Amsterdam 2260—2280, Dunaj 7.919—8.019, Berlin 1340—1350, Budimpešta 0.0789—0.0799.

— Curih, 5. okt. Beograd 9.1850, Newyork 518.30, London 25.10, Pariz 23.90, Praga 15.36, Milan 20.80, Varšava 87, Bukarešta 2.45, Dunaj 73.15, Berlin 1.2340, Budimpešta 0.007250, Sofija 3.49.

— Prodaja izdelanega lesa. Direkcija šum v Ljubljani razpisuje ponovno prodajo izdelanega lesa za tehnično uporabo drv in lubja loke gozd v gozdnih kompleksih šumskih uprav Bled, Bohinjska Bistrica in Kranjska gora v približni množini 24.722 plm³ smrekovega porabnega lesa, 345 plm³ smrekovih drv in 1069 plm³ smrekovega lubja. Ponudbe, pisane na tiskovini, ki se dobi pri direkciji

šum v Ljubljani je vložiti do 13. oktobra 1925 pri isti direkciji. Predmetna pojasašila daje direkcija šum in šumske uprave na Bledu, v Bohinjski Bistrici in Kranjski gori.

— Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 9. oktobra t. l. ponudbe za dobavo 1000 kg karbolineja; do 13. oktobra t. l. za dobavo vijčnih spojk, za dobavo odlitkov in kovinskih odlitkov ter za dobavo 6000 kg bencina; do 16. oktobra t. l. za dobavo žičnikov s plošno glavo, za dobavo medenih cevi, za dobavo tehničnih, za dobavo jeklene pločevine ter za dobavo 3000 komadov »Rohrschellen«. Predmetni pogoji so na vpogled pri Ekonomskem odeljenju te direkcije. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 27. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani glede dobave 200 ton bukovega oglja ter glede dobave 50.000 kg jute. — Dne 28. oktobra t. l. pri direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave smolenih bakelj, glede dobave materiala za čiščenje strojev in 1000 m rdečega platna za signalne zastave; — pri direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave materiala za glajenje (kristalni boraks, kolofonije, fero-ciankali, zmleta kreda za čiščenje, kreda v kosih, kristalna soda itd.). — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

U oklopnjaku okoli sveta.

Spisal Robert Kraft.

Leonor se je napol dvignila in vedno bolj okame-nevala, kar so izražale zlasti njene široke odprte oči, toda potem je postala nenadoma popolnoma mirna. Zadnje vprašanje potrdi. Hoče najprej še kaj več izvedeti.

»Pa boste dobili to vsoto?«

»Upam da.«

»Sele čez dve leti?«

»Da.«

»Ali bo do takrat gotovih enih sto milijonov gramov morrisita, ki jih vaš gospod oče nekje izdeluje?«

»Popolnoma pravilno ste poučeni.«

»Ali mi hočete izdati, kje...? Toda pustimo to za sedaj. Mis Morris, jaz sem bogat mož. A sto milijonov dolarjev vendar nimam. Niti stotine tega ne. In vidite, človek ni nikdar zadovoljen — in sto milijonov dolarjev, to je že prav lepa vsota, če jo pametno uporabljam, zavladam z njo vsemu svetu, ali si ga tako počasi priborim... z eno besedo, jaz sem bil in sem odločen, da zaslužim teh sto milijonov dolarjev.«

»Najbrže ste me ugrabili, ko sem ležala v nezvesti?« vpraša Leonor kakor preje popolnoma mirno.

»Uganili ste! Saj težko to ni bilo. Da, ta skrivnost mora biti moja last. S samim avtomobilom tako ni nič. Ta prokleta eksplozija, o kateri je govoril mr. Hartung! Tudi o njej sem že mnogo slišal. Raje se držim

vas. Podkupil sem več teh pobožnih samostanskih bratov. Zlato ima prikupljivejši glas kot vse učnosti bramanske ali kake druge vere — tako sem si pridobil vstop v tempeljski hram, kjer ste spali v omari, vzeli smo vas ven, zavili v odejo, zajahali smo zopet konje ter odjezdili.«

Se vedno je Leonor popolnoma mirna. Najprej mora vse izvedeti.

»In to se vam je posrečilo, nikdo vas ni videl?«

»Zgodilo se je v temni noči in bili smo zelo premeteni. Eden izmed mojih spremljevalcev se je delal, kakor da bi bil bolan, mesto njega smo zavili v odejo vas, jaz sem vas vzel k sebi na konja — in tako smo mirno odjezdili.«

»In ni nihče nič opazil?«

»Ne.«

»Kje so pa bili moji ljudje in avtomobil?«

»Na samostanskem dvorišču.«

»In ti niso opazili, da ste me ugrabili?«

»Se sedaj ne slutijo kaj takega.«

»Mojo odsotnost bodo vendar kmalu opazili.«

»Ne. Poznam, na kakšen način izganjajo kačji strup. Zdravilno sredstvo je popolnoma realno, ampak z njim delajo tudi mnogo verskega hokuspokusa. Speči mora ležati ob vnožju boginje Sagle v zaprti omari, ki je ne sme nobena roka odpreti, ozdravljeni mora dvigniti pokrov sam. Nihče pa ne ve, koliko časa bo spal. Morda deset dni in deset noči. Če se tudi tedaj ne zbudi, smatrajo, da se zdravljenje ni posrečilo, da je dotični umrl. Torej bodo šele čez deset dni, zopet pogledali, kaj je z vami.«

»In šele potem bodo opazili mojo odsotnost?«

»Tako je.«

»Da, in čemu ste me pravzaprav ugrabili?«

»To sem vam že vendar že povedal, in to je vendar dosti jasno.«

»Da se polastite morrisita?«

»Da! Povedali mi boste, kako ga proizvajate! To vendar veste!«

»Da, jaz poznam njegove sestavine in vem kako se proizvaja.«

»Ali mi poveste sedaj to svojo skrivnost?«

»Dovolite mi najprej drugo vprašanje?«

»Prosim.«

»Poznate gospoda, ki se imenuje Artur Deacon?«

»Ki je z vami nastopil potovanje krog sveta? Da. Kje pa je pravzaprav ostal?«

»Ali delate po njegovem poročilu ali skupno s tem možem?«

»Ne, osebno ga ne poznam. Verjamem pa, da bi tudi on dobil ta recept raje ceneje kot za sto milijonov dolarjev. Ne, jaz delam iz lastnega nagona.«

»Govorili ste vendar o spremljevalcih.«

»Da, imam jih, s temi bom seveda moral deliti. A glavni del pripade meni.«

»Torej kaj hočete od mene?«

»Dajte mi recept, kako je napraviti morrisit!«

»Ne!«

»Nočete?«

»Ne!«

»Prisilil vam bom.«

»Kako morete to storiti?«

Vrtnarske zadeve

posreduje

društvo „Vrtnarska šola“ v Kranju.

MALI OGLASI

Cene oglasom do 20 besed Dina 5.—, vsake nadaljnja beseda 50 par.

Posojilo 1600 Din

najno išče uradnik proti mesečnim odplačilom. — Dopis pod »Takoj« na upravo.

Samostojna

knjigovodkinja in korespondentinja s večletno prakso išče stalno mesto na takoj v večjem kraju na Gorenjskem. Ponudbe z navedbo plače na upravo lista pod »Energična moč«.

Gospodična

večletna značajka želi znanja z mladim inteligentnim gospodom. — Ponudbe na upravo lista pod: »Vera«.

Ženitna ponudba

Mladenič, tipograf, star 30 let, brhkega in priljubljenega značaja, se želi seznaniti s šiviljo v svrhu poznejše ženitve. Šivilja mora biti samostojna. Tajnost zadržana. — Ponudbe na upravo lista pod šifro: »383« (s sliko).

Instrukcije

prejme osmošolec. — Ponudba na upravo lista pod »osmošolec«.

Uradnica

večletno prakso večina vseh pisarskih del išče službo v mestu ali na deželi. — Ponudbe prosi na upravo lista pod »Zanesljiva«.

Damske flor nogavice

v vseh barvah in vrstah od Dina 18.— naprej: moške nogavice, otroške nogavice, dokolenke, volna, bombaž, žepni robci, modni pasovi, toaletne potrebščine, ščetke za zobe, obleke in čevlje itd. v največji izbiri po najnižji ceni pri

Josip Petelinc
LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi
Na veliko. Na malo.

Trgovski uradnik

perfekten knjigovodja in korespondent z večletno prakso, išče primerenega mesta pri večjem trgovskem ali industrijskem podjetju. Ponudbe na upravo lista pod »Prvo vrstna moč«.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

— Zahtevajte ponudbo! —

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta števil. 1a, II. nadstropje.

Oglašajte v „Narodnem Dnevniku“!

TISKARNA „MERKUR“

TRG. IND. D. D.

Tiska knjige, pravila, cenike, račune, letake, časopise, lepake, brošure, posetnice in razglednice. Izvršuje vsakovrstne trgovske kakor tudi vse druge uradne tiskovine. Lastna knjigovoznica.

LJUBLJANA - SIMON GREGORČIČEVA UL. 13. - TELEFON 552